

Å l a n d s l a n d s k a p s s t y r e l -
s e s framställning till Ålands landsting med
№ 6/1958. förslag till landskapslag om kommunala val i
landskapet Åland.

Gällande landskapslag om kommunala val i landskapet Åland utfärdades den 4 januari 1946 och är publicerad under № 6/46 i Ålands författningssamling. Den har vid ett flertal tillfällen utsatts för kritik och flera förslag till ändring ha framlagts i landstinget. Redan hösten 1955 förelåg i landskapsstyrelsen ett förslag till förnyande av lagstiftningen enligt de principer, som tillämpas i riket enligt den där utfärdade lagen av den 8 maj 1953 (FFS 191/53). Landskapsstyrelsen ansåg sig likväl icke kunna omfatta förslaget om enmanslistor, varför blott den sedermera under № 13/56 publicerade lagändringen, avseende införande av åländsk hembygdsrätt såsom villkor för valdeltagande, då föreslogs för Landstinget.

Beträffande lagstiftningsbehörigheten må här erinras om stadgandet i 11 § 2 mom. 7 punkten självstyrelselagen, att grundsatsen om allmän och lika kommunal rösträtt för finska medborgare bör iakttagas, vartill kommer det i 4 § samma lag fastställda un-

dantaget, att rösträtt tillkommer blott dem, som äga åländsk hembygdsrätt. Vidare föreskrives i det förstnämnda lagrummet "omedelbara, proportionella och hemliga val".

Det föreliggande lagförslaget innefattar möjlighet att använda kandidatlistor med flera kandidater. För att kandidaternas ordningsföljd på listan icke skall slutligen bestämmas av valmansföreningen utan i stället av de röstande, har en ny princip införts i förslaget. Valmannen skulle sålunda icke avge sin röst för en viss kandidatlista utan för en viss kandidat, men rösten räknas listan tillgodo. Kandidaternas ordningsföljd på listan bestämmas av det antal personliga röster envar kandidat erhållit. Sedan kandidaterna på detta sätt ordnats i den följd de röstande bestämt, förfares såsom tidigare, d.v.s. den första kandidaten erhåller listans sammanlagda röstetal, den följande hälften därav o.s.v.

Landskapsstyrelsen har ansett det ändamålsenligt att också vid kommunala val tillåta röstning med vallängdsutdrag i annat än eget röstningsområde i landskapet samt röstning per post enligt samma grunder, som Landstinget omfattat i landskapslagen om landstingsmannaval (25/57).

För att åstadkomma en viss rationalisering och för att främja valdeltagandet, föreslås, att nästkommande kommunala val skulle inträffa samma dag som nästkommande landstingsmannaval. Därigenom vinnes den fördelen, att gemensam valnämnd, vallokal och vallängd kan anlitas. I valnämnden torde dock något biträde utöver det vanliga bliva erforderligt, då skilda valsedlar och sammanställningar av kandidatlistor måste användas. Då landstingsmannavalens perioder kunna förryckas genom upplösning, har förslaget likväl gjorts helt självständigt utan hänvisningar till förordandet i landskapslagen om landstingsmannaval.

Förslaget bygger i övrigt till väsentliga delar på rikets kommunala vallag och landskapslagen om landstingsmannaval. I det följande skall några enskildheter i förslaget beröras närmare.

Antalet medlemmar i valmansförening, som är berättigad att få kandidatlista publicerad, har föreslagits med beaktande av att de minsta kommunerna i landskapet, där 9 fullmäktige skola väljas, kunna gå in för antingen enmanslistor eller en eller flera kandidatlistor med många kandidater (§ 15). Under sådana omständigheter har landskapsstyrelsen ansett det ändamålsenligt, att val-

mansförening bör omfatta tre medlemmar för varje på listan uppställd kandidat, således för 2 kandidater 6 valmän, för 3 kandidater 9 valmän o.s.v. Användas enmanslistor, erfordras samma antal valmän i valmansföreningarna som i föregående fall, d.v.s. tre för varje kandidatlista. Enhuru detta minimiantal synes lågt, har landskapsstyrelsen ansett det lämpligt just med tanke på de minsta kommunerna. I riket har man ansett tre valmän vara lämpligt antal i några mindre kommuner bl.a. Iniö, och fem valmän i t.ex. Nådendals stad, Hitis, Houtskär och Vestanfjärd (FFS 217/53). Landskapsstyrelsen har likväl stannat för samma antal i all kommuner för enhetlighets skull, och då har förhållandena i de minsta kommunerna blivit bestämmande för minimiantalet.

I valmansföreningen har avvikande från tidigare gällande stadganden föreslagits, att ombudsmannen i överenskommelseskriter Det har i praktiken visat sig, att det kan bli svårt att ingå val förbund skall befullmäktigas att ingå valförbund, med andra valmansföreningar om icke fullmakt givits åt medlemmar, som säkert äro anträffbara vid den aktuella tidpunkten. Risker för att ombudsman mot medlemmarnas vilja ingår valförbund borde icke vara stor.

Enligt förslaget är det tillåtet att uppställa samma person som kandidat på flera listor, men kandidat är berättigad att

fordra, att hans namn strykes från alla listor utom en, dock icke från sådan lista, där han givit sitt samtycke till kandidaturen (§ 20). Då förslaget likväl icke tillåter sammanräkning av de personliga röster eller jämförelsetal han erhållit på olika listor (§ 52), är det i regel till nackdel för kandidat att bli uppförd på flera än en lista. Finner centralnämnden, att kandidat på flera listor nått så höga röstetal, att han skulle bli invald från flera än en, skall han anses invald från den av dessa listor, där han fått det högsta personliga röstetalet (§ 57).

Hans namn utgår på de andra listorna, men de för honom avgivna rösterna räknas ändå listan tillgodo. I hans ställe på dessa listor träder då enligt samma grunder som i gällande landskapslag om kommunala val i första hand närmast följande kandidat på listan, i andra hand följande kandidat inom valförbundet, och om kandidat också här saknas, närmaste kandidat efter slutligt jämförelsetal. Denna princip gäller också vid utseendet av suppleanter för fullmäktige (§ 58). I det fall att suppleant utses gemensamt för två eller flera kandidater, skall också en andra suppleant utses, detta för att icke antalet suppleanter skall bli för litet om blott en eller ett par kandidatlistor inlämnats för

059
valet.

För att valman skall kunna avge sin röst för viss kandidat på möjligast enkelt sätt, föreslås att varje kandidat förses med löpande ordningsnummer i arabiska siffror, börjande från nummer 2 och oberoende av kandidatlista och valförbund (§ 29 mom. 5). Kandidatlistorna numreras med romerska siffror för underlättande centralnämndens arbete. Valman bör också ha rätt att anteckna viss kandidats namn på valsedel, om han icke godkänner de uppställda kandidaterna eller de på kandidatlistorna gjorda kombinationerna. Sådan röst räknas såsom avgiven för en fristående kandidatlista med endast denna kandidat.

Vid valet skulle de numera vid andra val använda små valsedlarna användas. För att skilja dem från valsedlarna för landstingsmannaval skulle de mångfaldigas på färgat papper. I avsikt att minska kommunernas omkostnader för valet tillåtes mångfaldigande på annat sätt än genom tryckning för samliga vid valet erforderliga handlingar.

Ehuru landskapsstyrelsen gärna hade medgivit en friare möjlighet till röstning per post, har förslaget uppgjorts med beaktande av Landstingets beslut om antagande av landskapslagen om

060
landstingsmannaval, i synnerhet som enhetlighet också i detta avseende förenklar valdeltagandet och valförrättningen vid gemensamma landstingsmänna- och kommunalval. De i §§ 46-51 intagna reglerna äro således överensstämmande med §§ 50-55 i landskapslagen om landstingsmannaval, dock med det undantaget, att der i § 53 mom. 2 intagna regeln här måst utgå.

Liksom i landskapslagen om kommunala val har möjlighet reserverats för val av fullmäktige utan egentlig valförrättning dels i det fall, att sammanlagt icke uppställts flera kandidater än antalet fullmäktige, som skola väljas, och dels i det fall, att blott en kandidatlista inlämnats. I det sistnämnda fallet blir den av valmansföreningen bestämda ordningsföljden för kandidaterna avgörande för valet. Stadgande härom ingår i § 28 mom. 4.

Vid andra val än ordinarie val är det av stor betydelse, att hela valförrättningen kan fullföljas så snabbt som möjligt. Med hänsyn härtill föreslås, att röstning med vallängdsutdrag då icke alls skall komma ifråga (70 §).

För att nästkommande fullmäktigval skall sammanträffa med nästkommande landstingsmannaval, föreslås, att pågående mandattid för-

länges till utgången av år 1960.

Med stöd av det ovan anförda får landskapsstyrelsen vördsamt

förelägga Landstinget till antagande nedanstående

L a n d s k a p s l a g

om kommunala val i landskapet Åland.

I enlighet med Ålands landstings beslut stadgas:

1 kap.

Om tiden för val, röstningsområden och valmyndigheter.

1 §.

Ordinarie val av kommuns fullmäktige skall förrättas den första söndagen i oktober månad det år, under vilket tiden av tre år från senaste ordinarie kommunalval tilländagår.

Om förrättande av fyllnadsval stadgas i 67 §.

Valförrättning skall bringas kommunens medlemmar till kännedom på samma sätt som kommunala tillkännagivanden i kommun offentliggöras. I tillkännagivandet skola nämnas tiden för valet, indelningen av kommunen i röstningsområden samt röstningsställena.

2 §.

Kommun utgör en valkrets.

Kommun indelas i röstningsområden på samma sätt som för förrättande av riksdagsmannaval är stadgat.

3 §.

Fullmäktige utse i januari månad det år, varunder valet förrättas, en centralnämnd bland kommunens valbara medlemmar. I centralnämnden inväljas en ordförande och fyra ledamöter, av vilka fullmäktige förordna en till viceordförande, samt fyra ersättare.

✓ Ar kommunen indelad i röstningsområden, utser fullmäktige valnämnd särskilt för varje röstningsområde. Valnämnd består av en ordförande och två ledamöter, av vilka fullmäktige förordnar den ena till viceordförande, samt minst tre ersättare. Ar kommun icke indelad i röstningsområden fungerar centralnämnden såsom valnämnd. Nämndernas uppdrag fortgår tills nya nämnder utsetts.

I Mariehamn är magistraten valnämnd. Ar staden indelad i röstningsområden, fördelar sig magistraten för själva valförrättningen i motsvarande antal avdelningar och inkallar extra medlemmar för avdelningarna.

Dör ordförande, ledamot eller ersättare i centralnämnd eller valnämnd eller avgår han till följd av laga orsak, innan tiden för hans uppdrag utgår, skall fyllnadsval verkställas.

Centralnämnd är beslutför, då fem medlemmar äro närvarande och valnämnd, då tre medlemmar äro närvarande.

Därest valnämnd under valet ej ens genom inkallande av ersättare

blir beslutför, må centralnämnden bland kommunens valbara medlemmar förordna adjungerade medlemmar i valnämnden.

2 kap.

Om vallängd.

4 §.

I landskommun uppgöres vallängd för varje röstningsområde av dess valnämnd. I Mariehamn uppgöres vallängd för varje röstningsområde av magistraten.

5 §.

I vallängd skall för varje röstningsområdes vidkommande införas envar, man och kvinna, som innehar åländsk hembygdsrätt och före valårets ingång fyllt 21 år samt vid senast förrättade mantalskrivning upptagits eller bort upptagas i kommunens mantalslängd.

Såsom underlag för vallängden skall häradsskrivaren under december månad året före valåret tillställa valnämnden, i landskommun genom förmedling av kommunalstyrelsen, en efter by och lägenhetsnummer och i Mariehamn efter stadsdelar och kvarter kppställd förteckning över alla enligt samma års mantalslängd inom röstningsområdet bosatta finska medborgare, vilka åthjuta åländsk hembygdsrätt och före valårets ingång uppnått 21 års ålder. Förteckningen

033
utskrives på blankett, som fastställles av landskapsstyrelsen.

Är omständighet veterlig, som utesluter någon i sådan förteckning upptagen person från valrätt, skall därom antecknas vid hans namn i förteckningen.

Kyrkliga myndigheter, församlingsföreståndare, civilregisterförare, mantalsskrivningsmyndigheter, länsmän och stadsfiskaler är skyldiga att lämna valnämnd erforderliga upplysningar.

Sedan valnämnd granskat i 2 mom. nämnd förteckning och i densamma infört de personer, som felaktigt utelämnats ur densamma, samt gjort i 3 mom. avsedd anteckning invid de personers namn, vilka sakna rösträtt, skall förteckningen betecknas såsom röstningsområdets vallängd och underskrivas av valnämnden. Valnämnden skall därjämte underrätta häradsskrivaren om de ändringar, som vidtagits, jämte grunden för dessa.

6 §.

Vallängd skall från och med den 1 och till och med den 10 april vara på lämpligt ställe inom röstningsområdet, i Mariehamn på stadshuset, under behörig tillsyn framlagd för granskning, varom bör tillkännagivas i den ordning, som för kommunala kungörelser är stadgat.

066
7 §.

Anser någon, att han obehörigen utelämnats ur vallängden eller däri antecknats sakna rösträtt, äger han skriftligen eller muntligen framställa yrkande på rättelse hos valnämnden vid dess sammanträde den 2 maj eller skriftligen hos valnämndens ordförande därför innan efter det vallängden framlagts för granskning. Skriftligt yrkande på rättelse må under den tid vallängden är framlagd lämnas även till den, under vars uppsikt granskningen av vallängden äger rum.

Ovan i 1 mom. avsett yrkande och rättelse må make utan fullmakt framställa på den andra makens vägnar.

Anser någon, att personer, en eller flera, obehörigen upptagits i vallängden som röstberättigade, må han till valnämnden eller dess ordförande senast den 20 april inlämna motiverat skriftligt yrkande på rättelse därav.

Yrkande på rättelse må grundas även på sådana på vederbörande persons rösträtt inverkan omständigheter, vilka inträffat efter undertecknandet av vallängden.

8 §.

Avser yrkande persons uteslutning ur vallängden, skall valnäm-

den eller dess ordförande utan dröjsmål meddela den person yrkandet gäller, att han är i tillfälle att taga del av yrkandet på angivet ställe och senast den 28 april inkomma med förklaring till valnämnden, vid äventyr, att om förklaring icke avgives, ärendet det oaktat avgöres. Delgivning av yrkande på rättelse inlämnas i slutet kuvert varå mottagarens namn och boningsort äro tecknade, till posten för befordran, men må ske även på annat bevisligt sätt såframt det icke förorsakar dröjsmål. Är hans boningsort icke känt anslås meddelandet som om kommunala tillkännagivanden är stadgat.

9 §.

De framställda yrkandena på rättelse i vallängden handläggas och avgöras i valnämnden den 2 maj med början klockan nitton. Valnämnden skall i varje ärende fatta beslut, vilket jämte kort motivering skall antecknas i protokollet.

Om gjorda ändringar skall valnämnden underrätta häradskrivaren med angivande av skälen för ändringarna.

Därest yrkande på rättelse, som avses i 7 § 1 mom., förkastas eller icke upptages till prövning eller yrkande på rättelse, som avses i 7 § 3 mom., bifalles, och den person vars rösträtt är i fråga, icke är närvarande vid valnämndens sammanträde för att höra

beslutet, skall beslutet ofördröjligen delgivas honom på i 8 § stadgat sätt medelst protokollsutdrag, vartill skall fogas besvärshandvisning.

Valnämnden skall även i andra fall på anhållan utgiva protokollsutdrag till sakägare angående avgörandet samt till utdraget fogad besvärshandvisning.

10 §.

Den, som icke nöjes åt valnämndens avgörande i ärende angående yrkande på rättelse, må söka ändring däri ^{hos} i länsstyrelsen medelst besvärsskrift, som skall riktas till länsstyrelsen och tillställas valnämnden eller dess ordförande senast den 12 maj före klockan tolv. Valnämndens ordförande skall ofördröjligen översända besvärsskriften jämte eget utlåtande och utdrag ur valnämndens protokoll, om sådant icke fogats till besvären, samt de i ärendet tillkomna handlingarna till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen skall meddela valnämnden sitt beslut, som skall kungöras av nämnden. Valnämnden skall även på i 8 § stadgat sätt om beslutet underrätta den person, vars rösträtt det rör, och på i 9 § 2 mom. nämnt sätt häradskrivaren.

Beslutet skall under sju dagar från kungörandet finnas till

069
påseende, i Mariehamn i magistratens ämbetslokal och i landskommun
hos valnämndens ordförande.

11 §.

Länsstyrelsens beslut i ärende angående rättelse av vallängd må
icke överklagas.

12 §.

Anser mantalsskrivningsmyndighet, att någon obehörigen uteläm-
nats ur vallängd eller i densamma antecknats sakna rösträtt eller
vara röstberättigad, äger denne å tjänstens vägnar rätt att hos
valnämnd framställa yrkande om rättelse och söka ändring i val-
nämndens beslut i den ordning, som är stadgad i 7 § 1 och 3 mom.
samt 10 § 1 mom.

13 §.

Har ej yrkande på ändring i vallängden inom föreskriven tid
framställts hos valnämnden, skall denna på längden teckna intyg,
att densamma äger laga kraft.

Har ändringsyrkande framställts, skall nämnden, sedan yrkandet
avgjorts genom utslag, som vunnit laga kraft, i vallängden införa
därav tilläventyrs påkallade ändringar och tillika vid varje änd-
ring angiva utslaget, på grund varav den vidtagits, varefter längden

070
förses med intyg, att den, sålunda ändrad, äger laga kraft.

Vallängd, som äger laga kraft, skall vid valet iakttagas oför-
ändrad.

14 §.

Valnämnd skall, då anhållan härom av röstberättigad eller dennes
lagligen befullmäktigade ombud framställts före valdagen, till
röstberättigad, för vars vidkommande vallängd vunnit laga kraft,
utfärda ett med ordningsnummer och valkuvert försett utdrag, varav
framgår, att hans namn finnes upptaget i vallängden. Utdraget
skall utgivas utan avgift och åtföljas av valsedel och ytterkuvert.

Vallängdsutdrag bör underskrivas av valnämndens ordförande eller
vid förfall för honom av dess viceordförande samt i ^{Mariehamn} ~~stad~~ av en av
magistraten förordnad person.

Den, som önskar erhålla vallängdsutdrag med posten, skall i
frankerat brev insända en av honom underskriven anhållan därom till
valnämnden och däri tydligt uppge sitt fullständiga namn, yrke el-
ler befattning, födelsedatum, postadress och mantalsskrivningsort
för det år, på vars mantalsskrivning vallängden grundar sig, var-
vid utöver kommunens namn även gata och gatunummer eller by och
lägenhetens namn och nummer skola uppgivas. Valnämnden skall, så-

071
vitt det kan ske före valdagen, tillsända röstberättigad begärt utdrag jämte valsedel och ytterkuvert utan lösen i rekommenderad försändelse eller genom postens förmedling meddela honom varför begärt utdrag ej kan sändas. Är den röstberättigade utomlands, sändes valhandlingarna till hans lagligen befullmäktigade ombud i hemlandet under den adress denne uppgivit.

Anhållan om tillställande av vallängdsutdrag med posten må även riktas till kommunalstyrelsen i den landskommun, från vars röstningsområde vallängdsutdraget begäres. Kommunalstyrelsen skall ofördröjligen vidarebefordra ansökningen till valnämnden.

I vallängden skall invid den röstberättigades namn antecknas det utgivna utdragets nummer.

Blanketter för vallängdsutdrag och ytterkuvert fastställas av landskapsstyrelsen, som också mot avgift tillhandahåller valnämnderna desamma.

3 kap.

Om valmansföreningar och valförbund.

15 §.

Valmansförening bildas genom att röstberättigade medlemmar av kommun för visst kommunalval i gemensam skrivelse till central-

072
nämnden anhålla, att föreningens kandidatlista offentliggöres och införes i sammanställningen av kandidatlistor för valet. På kandidatlista må kandidaternas antal icke uppgå till mer än en tredjedel av antalet medlemmar i valmansföreningen, ej heller överstiga antalet fullmäktige, som skola väljas, med mer än hälften.

Samma person må ej underteckna flere än en i l mom. nämnd skrift. I annat fall skall centralnämnden från samtliga skrifter som o-giltig avlägsna hans underskrift.

Kandidat må icke vara medlem av sin valmansförening.

16 §.

Handling, varigenom valmansförening bildas, skall vara dagtecknad och innehålla bemyndigande för en av föreningens medlemmar att vara dess ombudsman och för en annan medlem att vara dennes ersättare, samt bemyndigande för ombudsman att för föreningens räkning ingå valförbund. Såväl handlingen som den närslutna kandidatlistan böra tydligt upptaga namnen på de personer, vilka föreslås till fullmäktige, och dessas yrke eller syssla och boningsort.

Kandidatlista må icke upptaga andra anteckningar, såvida de icke äro nödvändiga för klarläggande av kandidats identitet.

17 §.

Anhållan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista göres på föreningens vägnar skriftligen av ombudsmannen.

Ansökningen skall åtföljas av den handling, varigenom valmansföreningen bildats och innehålla ombudsmannens försäkran, att de personer, vilkas namn ingå såsom underskrift på sagda handling, egenhändigt undertecknat densamma och äro valberättigade.

Ombudsmannens egenhändiga namnteckning på ansökningen skall vara bestyrkt av två vittnen med angivande av deras yrke och hemvist.

Har ombudsman uppsåtligt eller av vårdslöshet intygat, vad som ej är sant, eller eljest felat i sysslan, straffes såsom tjänsteman för brott i tjänsten.

18 §.

Ansökan om offentliggörande av valmansförenings kandidatlista skall ombudsmannen själv eller av honom befullmäktigad person inlämna till centralnämnden inom maj månad. Har ansökan inlämnats för befordran med posten, så tidigt, att den senast den 31 maj har bort ankomma till centralnämnden, skall kandidatlista icke utelämnas från sammanställningen av kandidatlistorna, försåvitt ansökningen kan granskas vid centralnämndens sammanträde den 8 juni.

19 §.

Avlider på valmansförenings kandidatlista upptagen person eller befinnes han icke mera valbar, bör ombudsmannen eller på hans anmälan centralnämnden utstryka kandidatens namn från listan.

Inom i 21 § 2 mom. stadgad tid må ombudsmannen ersätta honom med annan kandidat.

20 §.

Har en persons namn upptagits på flera än en kandidatlista, äger han rätt att få sitt namn avlägsnat från alla listor utom en, likväl icke från lista, där han samtyckt till att vara valmansföreningens kandidat.

Önskar valmansförening, emedan dess kandidat jämväl upptagits på annan valmansförenings kandidatlista, avlägsna hans namn från sin lista eller införa ett annat i stället, äger föreningen rätt därtill.

Har ombudsman i den skrift, genom vilken valmansförening bildats, icke uttryckligen bemyndigats att besluta om i föregående moment avsedd åtgärd, må densamma företagas endast på grund av sådan dagtecknad skriftlig förklaring, som underskrivits av mer än hälften av medlemmarna i valmansföreningen och vari ingår ombudsmannens försäkran, att underskrifterna äro egenhändiga.

21 §.

Yrkande, som avses i 20 § 1 mom., skall framställas skriftligt hos centralnämnden senast den 8 juni före klockan tolv.

Meddelande om ändring av valmansförenings kandidatlista i de uti 19 § 2 mom. och 20 § 2 mom. avsedda fallen skall av ombudsman skriftligen tillställas centralnämnden senast den 11 juni före

klockan tolv. Asyftar meddelandet i 20 § 2 mom. avsett fall, ska meddelandet åtföljas av i 20 § 3 mom. nämnd förklaring.

22 §.

Två eller flera valmansföreningar må sammansluta sig till valförbund genom en av föreningarnas ombudsmän undertecknad skriftlig överenskommelse, vilken inlämnas till centralnämnden av den för valförbundet utsedda ombudsmannen eller hans ersättare personligen eller genom befullmäktigat ombud.

Sammanlagda antalet av ett valförbunds kandidater må vara högst dubbelt så stort som det antal fullmäktige, vilka skola utses vid valet.

23 §.

I överenskommelse om bildande av valförbund skall upptagas ordningsnummern för föreningarnas kandidatlistor vid envar ombudsman

underskrift. Överenskommelsen skall jämväl innehålla bemyndigande för en av undertecknarna att vara valförbundets ombudsman och för en annan att vara hans ersättare. I överenskommelsen må ock föreslås, att i den slutliga sammanställningen av kandidatlistor må intagas en gemensam beteckning för valförbundet, varom dock centralnämnden äger slutligt bestämma.

Anmälan om ändring av valförbund må göras senast den 2 juli.

24 §.

Valmansförening må icke ansluta sig till flera än ett valförbund, Valförbunden må ej heller ingå förbund sinsemellan.

Sedan valförbund emellan valmansföreningar anmälts, kan i de kandidatlistor, vilka upptagas i förklaringen om förbundets bildande, endast sådan ändring vidtagas, som nämnes i 19 §. / mom.

25 §.

Medlem eller ersättare i centralnämnden må icke vara ombudsman för valmansförening eller valförbund eller deras ombud.

4 kap.

Om centralnämnds förberedande åtgärder för valet.

26 §.

Centralnämnd sammanträder första gången på ordförandens kallelse

senast den 15 maj och därefter den 1, 8, 11 och 28 juni samt dagen efter valdagen och den femtonde dagen efter valdagen klockan och på annan tid enligt ordförandens kallelse, då ärendenas handläggning påkallar det.

Vid sitt första sammanträde skall centralnämnden fatta beslut offentlig kungörelse, som innehåller uppgift om, huru många fullmäktige som vid det förestående valet skola utses, den av centralnämnden befullmäktigade person, till vilken till valet hörande handlingar skola inlämnas, och var samt vilka dagar och på vilka klockslag detta skall ske.

Centralnämndens i 2 mom. nämnda kungörelse skall ofördröjligen offentliggöras på samma sätt som kommunala tillkännagivanden i kommun samt anslås i centralnämndens samlingsrum.

27 §.

Den 1 juni föredragas för granskning och försees med ordningsnummer i romerska siffror de ansökningar, som inkommit från valmansföreningar, samt bringar dem till de röstberättigades kännedom genom tillkännagivande, som anslås i centralnämndens samlingsrum och på kommunens anslagstavla.

Finnes ansökan icke vara behörigen gjord eller valmansförening

icke lagligen bildad, skall centralnämnden meddela ombudsmannen, att ansökningen förkastats och uppgiva skälen för avslaget. Tillika böra handlingarna återställas till ombudsmannen. Var orsaken till avslaget den, att ansökan icke varit behörigen gjord eller valmansförening icke lagligen bildad eller kandidat icke valbar, vare ombudsmannen befogad att ännu inom fyra dagar därefter ånyo inlämna handlingarna, behörigen rättade. Dock må rättelse icke ägarum i det fall, a) att den skrift, varigenom valmansförening bildats, ej är undertecknad av erforderligt antal röstberättigade, b) att den person, som inlämnat ansökningen, icke är behörig att företräda föreningen, samt c) att ansökningen inlämnats sentida eller inkommit i annan än härför stadgad ordning.

28 §.

Vid sammanträde den 8 juni handläggas ansökningar, som avse företagande av i 20 § 1 mom. nämnd ändring i valmansförenings kandidatlista. Innan ärendet upptages till slutlig prövning, skall valmansföreningens ombudsman beredas tillfälle att däri bliva hörd. Likaledes upptagas vid samma sammanträde till behandling de i 18 § avsedda ansökningar, vilka utan sökandens förskyllan inkommit försenade.

Har i fall, som i 27 § 2 mom. sagts, valmansförening ånyo inlämnat handlingarna, behörigen rättade, skola dessa föredragas och granskas den 11 juni.

Centralnämnden skall härefter sammanställa kandidatlistorna i nummerföljd på samma sida av ett blad och avskilda från varandra genom tydliga linjer. Denna förberedande sammanställning mångfaldigas och översändes utan dröjsmål till ombudsmännen för valmansföreningarna.

Är antalet kandidater i de för valet godkända kandidatlistorna högst lika stort som antalet fullmäktige, som skola utses, eller har blott en kandidatlista inlämnats, verkställs icke särskild valförrättning, utan centralnämnden förklarar de uppställda kan-

28 § 5 mom.

Är sammanlagda antalet uppställda kandidater mindre än antalet fullmäktige, som skola väljas, minskat med en fjärdedel, skall centralnämnden anmäla härom till landskapsstyrelsen, som förordnar om verkställande av fullnadsval såsom i 67 § stadgas. De valda skola utöva sitt uppdrag redan före fullnadsvalet, om de uppsättas till beslutfört antal.

Finnas dessa icke vara behörigen avfattade eller valförbundet icke eljest lagligen bildat, skall centralnämnden utan dröjsmål skriftligen meddela valförbundets ombudsman, att valförbundet eller viss valmansförenings anslutning till detsamma ej kunnat godkännas samt uppgiva skälen för avslaget. De felaktigheter, som föranlett avslaget, kunna inom fyra dagar därefter rättas genom åtgärd av ombudsmannen. Dock må rättelse icke äga rum i det fall, a) att överenskommelse, varigenom valförbundet bildats, icke understecknats av vederbörande valmansförenings ombudsman, b) att obehöriga personer deltagit i beslutet om valförbundets bildande, c) att den person, som inlämnat handlingarna, icke är behörig att företa reträda valförbundet, ävensom d) att handlingarna inlämnats sentida eller i annan än härför stadgad ordning.

Härefter förses samtliga kandidater med löpande ordningsnummer börjande från nummer 2, oberoende av lista och valförbund.

De av valmansföreningarna bildade valförbundens inbördes ordning på sammanställningen av kandidatlistorna bestämmes genom lottdragning.

Alla kandidatlistor, envar jämte sin och kandidaternas ordningsnummer, skola utan dröjsmål mångfaldigas tillsammans på samma sida

08079
670

Har i fall, som i 27 § 2 mom. sagts, valmansförening ånyo inlämnat handlingarna, behörigen rättade, skola dessa föredragas och granskas den 11 juni.

Centralnämnden skall härefter sammanställa kandidatlistorna i nummerföljd på samma sida av ett blad och avskilda från varandra genom tydliga linjer. Denna förberedande sammanställning mångfaldigas och översändes utan dröjsmål till ombudsmännen för valmansföreningarna.

Är antalet kandidater i de för valet godkända kandidatlistorna högst lika stort som antalet fullmäktige, som skola utses, eller har blott en kandidatlista inlämnats, verkställes icke särskild valförrättning, utan centralnämnden förklarar de uppställda kandidaterna valda. Har blott en lista inlämnats, upptagande flera namn än antalet fullmäktige, som skola väljas, utses föreskrivet antal valda till fullmäktige i den ordning de blivit uppställda i listan, medan återstående kandidater förklaras valda till suppleanter. I sådant fall förfalla vidare åtgärder för valförrättningen.

29 §.

Den 28 juni föredragas och granskas inkomna ansökningar om valförbund.

08080

Finnas dessa icke vara behörigen avfattade eller valförbundet icke eljest lagligen bildat, skall centralnämnden utan dröjsmål skriftligen meddela valförbundets ombudsman, att valförbundet eller viss valmansförenings anslutning till detsamma ej kunnat godkännas samt uppgiva skälen för avslaget. De felaktigheter, som föranlett avslaget, kunna inom fyra dagar därefter rättas genom åtgärd av ombudsmannen. Dock må rättelse icke äga rum i det fall, a) att överenskommelse, varigenom valförbundet bildats, icke understecknats av vederbörande valmansförenings ombudsman, b) att obehöriga personer deltagit i beslutet om valförbundets bildande, c) att den person, som inlämnat handlingarna, icke är behörig att företa valförbundet, ävensom d) att handlingarna inlämnats sentida

av pappret, ordnade sålunda, att till samma valförbund hörande kandidatlistor uppställas under gemensam beteckning i nummerföljd uppifrån och nedåt eller, ifall kandidatlistorna på grund af sitt antal måste ordnas i två eller flere spalter bredvid varandra i rader från vänster till höger och avskiljas från övriga listor att det tydligt framgår, vilka kandidatlistor som höra till respektive valförbund. Godkänner icke centralnämnden beteckning, som valförbundets ingående föreslagits för detsamma, eller har förslaget därom icke framställts, skall nämnden bestämma en beteckning, som blott angiver valförbundets ordning i sammanställningen.

Denna slutliga sammanställning mångfaldigas i erforderligt antal och utsändes till valnämnderna, valmansföreningarna, kommunens styrelse och i Mariehamntill magistraten samt hålles tillgänglig för allmänheten.

30 §.

Centralnämnden skall låta mångfaldiga valsedlar och till varje röstningsområdes valnämnd sända nödigt antal av dem i omslag, som bör tillslutas med centralnämndens sigill och förses med anteckning om valsedlarnas antal.

Valsedeln skall vara av standardformat, 148 x 210 mm, och på

inre sidan hava en överskrift, vari nämnes vid vilket val och i vilken kommun den skall användas, samt dessutom en heldragen kvadrat, som har en sida om 80 mm och som vid hopvikning av sedeln blir ovikt. Mitt i kvadraten bör tydligt utsatt finnas en beteckning N° för antecknande av numret på den kandidat, för vilken den röstande vill avgiva sin röst. Dessutom bör på valsedeln finnas en särskild plats för röstande, som ej godkänner någon av de i den slutliga sammanställningen upptagna kandidatlistorna.

Det papper, som användes för valsedlarna, skall vara grönt och till beskaffenheten sådant, att det ej äventyrar bevarandet av valhemligheten. Valsedlarna böra vara så gjorda, att det tydligt framgår, huru de böra hopvikas, och må icke upptaga annat än vad ovan stadgats.

5 kap.

Om valförrättning.

31 §.

Valförrättningen begynner i varje röstningsområde klockan nio samt fortgår till klockan tjugo eller längre, om valnämnden finner sådant nödigt med en mellantid av högst en timme enligt valnämndens bestämmande.

På valnämnden ankommer att vidtaga alla för förrättningen erforderliga anordningar och anställa nödigt antal valbiträden.

Särskilt skola sådana åtgärder vara vidtagna, att icke någon må utfå valsedel, innan han befunnits valberättigad, så ock att valman har tillfälle att under fullt bevarande av valhemligheten i sin valsedel utmärka huru han röstar, och att nödiga tillbehör härför finnas att tillgå.

Nämnden skall ock ombesörja, att tillräckligt rymlig plats inväl valrummet finnes anvisad för de valmän, vilka avvakta sin tur att inkomma i detsamma, och att denna plats stänges vid det klockslag då valförrättningen skall avslutas. Sker uppehåll under dagen, beror av valnämnden, huruvida platsen skall avstängas.

Inom eller invid vallokal må ej hållas tal, ej heller anslås eller utdelas tryckta eller skrivna upprop till de väljande.

De tillstädeskomna skola iakttaga de bestämmelser, som valnämnden prövar erforderligt utfärda för upprätthållande av ordningen och tryggande av valförrättningens ostörda förlopp.

Valnämnden äger draga försorg om att den slutliga sammanställningen av kandidatlistorna finnes framlagd till påseende såväl i valrummet som i angränsande rum och förrum. Särskilt bör sammanställningen vara anslagen till påseende i vallokalen på den plats, där röstande inför sin anteckning i valsedeln.

Vid valet skall närvara särskild av valnämnden antagen person, vilken bör på anhållan av valman biträda denne vid införande av erforderliga anteckningar i valsedeln.

Biträdet skall samvetsgrant fullgöra valmans anvisningar även som hemlighålla vad han vid valförrättningen erfar. Bryter han däremot, straffes såsom tjänsteman för brott i tjänsten.

Vid valförrättningen skall nämndens ordförande omedelbart innan röstningen börjar visa de närvarande, att valurnan är tom, samt därefter öppna det omslag, vari de nämnden tillsända valsedlarna äro insatta.

Röstande utövar sin rösträtt i det röstningsområde, i vars vallängd han är upptagen. Röstande, som önskar utöva sin röst-

035
18000
rätt, skall anmäla sig hos valnämnden för att erhålla valsedel,
varvid anteckning därom göres i vallängden.

38 §.

Röstande, som anskaffat vallängdsutdrag, må rösta antingen i
sitt eget eller i annat röstningsområde, om han då han anmäler sig
hos valnämnden, till denna överlämnar vallängdsutdraget och val-
sedeln.

Har utdraget utfärdats av annan kommun, skall valnämnden på va-
sedelns utsida anteckna den röstandes kommun och överlämna den åt
den röstande. Vid behov skall till valman i stället för nämnda
valsedel utgivas en annan, i kommunen nyttjad valsedel, sedan på
baksidan av densamma på valnämndens föranstaltande skrivits namnet
på den röstandes kommun.

Röstande, som hör till en annan kommun än den, i vilken han
röstar, äger rätt att avgiva sin röst blott till förmån för en i
sammanställningen över kandidatlistorna i hans egen kommun uppta-
gen kandidatlista genom att på sin valsedel anteckna kandidatens
nummer på sätt i 39 § stadgas.

39 §.

Vid valet skall röstande i kvadraten på valsedeln anteckna

080
086
numret på den kandidat, för vilken han önskar avgiva sin röst,
så tydligt, att tvivelsmål ej kan uppstå beträffande den kandidat,
som han avser. Anteckningen skall göras innanför valskärmen så,
att valhemligheten bevaras.

Valman, som icke godkänner i den slutliga sammanställningen
upptagna kandidater eller kandidatlistor, må på därför avsedd sär-
skild plats anteckna namnet på den person, som han önskar vald till
fullmäktig.

40 §.

Röstande, som infört sin anteckning i valsedeln, skall avlämna
sedeln hopvikt hos valnämnden för avstämpling och inlägga den av-
stämplade sedeln i valurnan.

Valnämnden skall övervaka, att valförrättningen för varje rös-
tandes vidkommande försiggår som i denna landskapslag är stadgat.

41 §.

Då uppehåll vid valförrättningen göres, skall valurnan förseg-
las med ordförandens sigill och sättas i säkert förvar. När för-
rättningen därefter fortsättes, bör nämnden, innan förseglingen
borttages, förvissa sig om att sigillet är obrutet.

Innan uppehåll i förrättningen sker eller röstningen förklaras

037
030
avslutad, skola alla före det i sådant avseende bestämda klockslaget tillstädeskomna valmän äga rätt att rösta.

42 §.

-ens
Sedan valnämnd/ordförande förklarar valförrättningen avslutad, uttagas de avgivna valsedlarna ur valurnan och räknas. Likaså räknas antalet personer, vilka enligt anteckningarna i vallängder och valprotokollet hava utövat sin rösträtt.

Finnas bland valsedlarna sådana, på vilkas baksida annan kommuns namn antecknats, skola dessa öppnade omedelbart avskiljas från de övriga.

Övriga valsedlar öppnas och granskas. De valsedlar, vilka sak stämpel eller vilka jämlikt 53 § annars skola anses såsom ogiltiga, avskiljas till en särskild grupp. De återstående sedlarna ordnas så, att de sedlar, som avgivits till förmån för envar kandidat, hänföras till en särskild grupp. Likaså ordnas valsedlar därden röstande skrivit namnet på sin kandidat, i särskilda grupper för varje sådan kandidat. Antalet valsedlar i varje grupp räknas.

Härefter räknas de valsedlar, på vilkas baksida annan kommuns namn antecknats, och insätts i hållbart omslag, vilket valnäm-

080
088
dens ordförande förseglar med sitt sigill. På omslaget bör valnämnden anteckna centralnämndens i sin egen kommun adress, försändelsens innehåll och avsändare.

Även övriga valsedlar insätts i hållbart omslag, som förseglas på i 4 mom. nämnt sätt. På omslaget antecknas kommunens centralnämnds adress, försändelsens innehåll och avsändare.

Vid ordnande och räkning av valsedlarna samt vid tillkännagivande av valresultatet för myndigheterna skola iakttagas av landskapsstyrelsen utfärdade anvisningar.

Ombudsman för valmansförening eller valförbund eller av ombudsman för valförbund särskilt för varje valnämnd skriftligen befullmäktigad person äger rätt att närvara, då valsedlarna ordnas och räknas i valnämnd,

43 §.

Ordnandet och räkningen av valsedlar skall ofördröjligen slutföras.

44 §.

Vid valförrättningen föres av en medlem av valnämnden protokoll, vari upptages dagen för förrättningen, de närvarande medlemmarna av nämnden, de av nämnden utsedda valbiträdena, klockslagen,

då förrättningen började och uppehåll däri gjorts samt röstningen förklarades avslutad, antalet avgivna valsedlar och personer, som utövat rösträtt, antalet avgivna röster i de olika grupperna av valsedlar, samt tiden, då i 42 § nämnda omslag förseglats, varuto det därvid begagnade sigillet avtryckes i protokollet.

Till valnämnden avlämnade vallängdsutdrag skola fogas till protokollet.

Förrättningen avslutas med protokollets uppläsande och antecknande däri av nämndens ordförande, att protokollet är riktigt, varefter protokollet insättes i omslag med påskrift, ställd till centralnämnden.

Närmare anvisningar angående protokollföringen meddelas av landskapsstyrelsen, som även fastställer protokollsformulär. Tryckta blanketter till protokollet tillhandahålles valnämnden genom centralnämnden.

45 §.

Valnämndens ordförande eller viceordförande och en annan med skola efter förrättningens slut ofördröjligen till centralnämnden eller närmaste postanstalt inlämna de i 42 § nämnda valsedlarna samt valprotokollet, vardera under sitt omslag.

6 kap.

Om röstning i vissa fall.

46 §.

Röstberättigad, som vårdas i sjukhus eller på sjukavdelning i kommunalhem inom landskapet, dock ej patient på sinnessjukhus, må på valdagen utöva sin rösträtt genom förmedling av posten, på sätt i detta kapitel stadgas.

Röstberättigad, som på valdagen vistas utom landskapet eller som för tjänst eller yrkesutövning icke kan utöva sin rösträtt på valdagen, må före valdagen utöva sin rösträtt genom postens förmedling, på sätt i detta kapitel stadgas.

47 §.

För att kunna utöva sin rösträtt skall den röstande anskaffa i 14 § nämnda valhandlingar, ifylla sin röstsedel, såsom i 39 § är sagt, och insätta den i valkuvertet, som han förseglar. På vallängdsutdragets fränsida äger han på därför reserverad plats anteckna orsaken till att han utövar sin rösträtt genom postens förmedling, tidpunkten och vistelseorten samt bekräfta detta med sin namnteckning.

Valman, som utövar sin rösträtt inom landskapet med stöd av 46

091

§ 2 mom. eller på ort utom landskapet i riket eller i något av de andra nordiska länderna eller ombord på fartyg med hemort i något av de nordiska länderna, bör tillse, att två trovärdiga personer på vallängdsutdragets frånsida bestyrka riktigheten av hans namnteckning. Vittnena böra jämväl anteckna yrke och boplingsort.

Valman, som utövar rösträtt annorstädes utomlands än i de nordiska länderna, skall låta finsk konsulär myndighet eller notari publicus på orten intyga på vallängdsutdragets frånsida, med angivande av dag och ort för intygets meddelande, att han egenhändigt undertecknat i 1 mom. nämnda bekräftelse.

48 §.

Röstning enligt 46 § 1 mom. skall ske på valdagen och försändelsen postas senast följande dag.

Röstning enligt 46 § 2 mom. får ske tidigast på trettionde dagen före valet. Försändelsen skall överlämnas till befordran med posten senast valdagen, likväl ej senare än att den kan beräknas ankomma till centralnämnden senast den fjortonde dagen efter valet.

49 §.

Valman, som erhållit valhandlingar enligt 14 §, men som valda

092

dagen vistas inom röstningsområdet, må inlämna valhandlingarna till valnämnden, som inför anteckning härom i vallängden, varefter valmannen äger utöva sin röst på i 37-40 §§ stadgat sätt.

50 §.

Enligt 48 § avgiven röst är ogiltig, då vallängdsutdraget saknar valmans anteckning eller underskrift eller behöriga vittnens underskrift ävensom om valmannen utövat sin rösträtt tidigare eller senare än tillåtet eller om valförsändelsen ankommer till centralnämnden efter klockan tio på den femtonde dagen efter valet eller senare.

Då avgiven röst skall förklaras för ogiltig på grund av orsak, som framgår av vallängdsutdraget, skall detta obrutet läggas åt sidan för förvaring med kasserade valsedlar.

Valförsändelse, som ankommer sentida, till centralnämnden, skall förstöras obruten.

51 §.

Valförsändelserna öppnas vid centralnämndens sammanträde den femtonde dagen efter valet. Sedan enligt 50 § ogiltiga försändelser lagts åt sidan, inläggas samtliga valkuvert i en urna, varvid vallängdsutdragen avskiljas. Då samtliga valförsändelser

öppnats, antecknas antalet godkända och kasserade valförsändelse i protokollet. Härefter tömmes urnan och öppnas valkuverten och förfares med valsedlarna såsom i 54-64 §§ är stadgat.

7 kap.

Om rösträkning och fastställande av valresultatet.

52 §.

Sedan röstning ägt rum, skall centralnämnden senast dagen efter valet skrida till granskning av de inkomna valhandlingarna samt av den räkning av valsedlarna, som valnämnderna verkställt, ävensom härvid avgöra, vilka valsedlar som skola kasseras.

Valsedlar, på vilkas baksida antecknats annan kommuns namn, inläggas kommunvis i hållbara omslag, som förseglas med ordförandens sigill. På omslaget antecknas vederbörande centralnämnd adress, försändelsens innehåll och avsändare. Dessa försändelser böra ofördröjligen föras till närmaste postanstalt för att vidarebefordras som rekommenderade försändelser. Till motsvarande centralnämnder bör samtidigt i särskild postförsändelse avsändas ett på blankett, fastställd av landskapsstyrelsen, avfattat meddelande om antalet avsända valsedlar.

Antalet från andra kommuner inkomna valsedlar antecknas i pro-

tokollet så, att av detta framgår de från varje särskild centralnämnd inkomna valsedlarna.

53 §.

Valsedel är ogiltig:

- 1) om i valsedeln genom anteckning utmärkts flere än en kandidat;
- 2) om kandidats nummer antecknats så, att det ej tydligt framgår vilken kandidat det avser;
- 3) om kandidatens nummer skrivits på valsedelns baksida;
- 4) om valsedel försetts med den röstandes namn eller med särskilt kännetecken eller däri gjorts annan obehörig anteckning;
- 5) om annan än av valnämnd erhållen valsedel använts såsom valsedel; samt
- 6) om i valnämnd avlämnad valsedel ej försetts med stämpel.

Av centralnämnden kasserade valsedlar avskiljas och inläggas grupperade enligt röstningsområden i ett särskilt omslag, vilket förseglas och förvaras såsom de övriga valhandlingarna.

54 §.

Vid sammanträde den femtonde dagen efter valet skall centralnämnden verkställa slutlig rösträkning och fastställa valets ut-

0950
gång.

55 §.

Vid rösträkningen förfäres på följande sätt:

1) Envar kandidats röstetal bestämmes genom sammanräkning av de godkända valsedlar, som utmärkts med kandidatens nummer.

Erhåller härvid samma person röstetal på två eller flere listor, sammanräknas icke dessa röstetal, utan behandlas vid fastställandet av valresultatet såsom röstetal för olika kandidater.

2) Envar kandidatlistas röstetal bestämmes genom sammanräkning av röstetalen för listans alla kandidater.

3) Varje valförbunds röstetal bestämmes genom sammanräkning av röstetalen för valförbundets alla kandidatlistor.

Röster, som enligt 39 § 2 mom. avgivits för en och samma namngivna person, skola anses avgivna för en särskild kandidatlista, som ej tillhör något valförbund.

Är kandidat, som vid valet erhållit röster, icke valbar, skall den avgivna röst likväl gälla för den kandidatlista och det valförbund, som kandidaten tillhör.

56 §.

Vid fastställandet av valresultatet förfäres på följande sätt:

1) För varje kandidatlista särskilt uppskrivas kandidaterna i ordningsföljd efter fallande röstetal, varpå dem tilldelas jämförelsetal sålunda, att den första kandidaten till jämförelsetal erhåller listans hela röstetal, den andra hälften därav, den tredje tredjedelen, den fjärde fjärdedelen, och så vidare. Kandidater, som icke tillhöra valförbund, ha så erhållit sina slutliga jämförelsetal.

2) De kandidater, vilka tillhöra samma valförbund, uppskrivas härafter ordnade efter storleken av deras jämförelsetal sålunda, att den med högsta jämförelsetalet ställes främst. Därpå tilldelas dem slutliga jämförelsetal så, att den första av kandidaterna till jämförelsetal erhåller valförbundets hela röstetal, den andra hälften därav, den tredje tredjedelen, den fjärde fjärdedelen, och så vidare.

3) Alla kandidaters namn uppskrivas ånyo i ordningsföljd enligt storleken av deras slutliga jämförelsetal, och vid varje kandidats namn antecknas hans slutliga jämförelsetal.

Sedan samtliga kandidater sålunda ordnats efter avtagande jämförelsetal, förklarar centralnämnden de främsta kandidaterna till det antal, som är bestämt för valet, valda till fullmäktige.

037

Skulle bland dessa kandidater samma persons namn förekomma två eller flere gånger, skall han anses vald på den kandidatlista, där han erhållit det högsta personliga röstetalet. Centralnämnden skall förty stryka hans namn från de övriga platserna i namnserie och besätta de så ledigblivna mandaten enligt bestämmelserna i 58 §.

57 §.

Vid lika röstetal eller jämförelsetal avgör lotten.

58 §.

Ersättare för fullmäktig bestämmes sålunda, att därtill främst utses den efter de valda närmast följande kandidaten på den kandidatlista, från vilken han blivit vald. Finnes ej sådan, utses till ersättare den kandidat i valförbundet, som näst de valda erhållit det högsta slutliga jämförelsetalet.

Kan ersättare ej bestämmas enligt 1 mom., inträder som ersättare den, som har högsta slutliga jämförelsetalet bland de kandidater, vilka tidigare icke förklarats valda.

Utses ersättare gemensamt för två eller flera listor, skall en andra ersättare omedelbart utses att inträda i fullmäktige efter den först utsedda.

098

Saknas ersättare för fullmäktig, skall centralnämnden bestämma ny ersättare med iakttagande av i 1 och 2 mom. stadgade grunder.

59 §.

Alla valsedlar skola härpå insättas i omslag, som förseglas med centralnämndens och ordförandens sigill och förvaras, intill dess nästföljande val försiggått.

Samtliga uträkningar skola genomdragas och på enahanda sätt förseglas samt förvaras såsom bilaga till protokollet.

Valhandlingarna skola förvaras till dess nästa val vunnit laga kraft.

60 §.

Då uppehåll i förrättningen sker, skola samtliga valsedlar och uträkningar hållas så förvarade, att icke någon har tillgång till desamma.

61 §.

Vid centralnämndens sammanträden föres protokoll, vari upptagas dagarna för sammanträdet, klockslagen, då det började, avbröts och avslutades, de närvarande medlemmarna samt besluten. Innehållet av beslut må angivas genom hänvisning till brev eller annan expedition.

I protokollet skall särskilt antecknas antalet ogiltiga valsedlar i varje röstningsområde.

Protokollet underskrives av sekreteraren. Dess riktighet bestyrkes av ordföranden.

62 §.

Då valets utgång fastställs, skola i protokollet nämnas såväl de valda som de, vilka såsom ersättare för envar skola inträda i de valdas ställe.

Envar av dessa upptages med angivande av namn, yrke eller syssla och boningsort samt slutligt röstetal.

63 §.

Centralnämnden skall underrätta de valda och kommunalstyrelsen om valresultatet och offentliggöra detsamma på enahanda sätt som kommunala tillkännagivanden i kommun offentliggöras.

64 §.

Vid centralnämndens sammanträden för räknande av röstsedlar och fastställande av valets utgång äro ombudsmän för valmansförening och valförbund berättigade att närvara.

8 kap.

Om besvär över fullmäktigval.

65 §.

Berättigad att söka ändring i val av kommuns fullmäktige är envar på den grund, att hans enskilda rätt blivit kränkt, och medlem av kommun jämväl på den grund, att valet icke skett i laga ordning.

Ändring sökes medelst skriftliga besvär, som skola av besväranden själv eller hans befullmäktigade ombud ingivas eller genom postens förmedling befordras till länsstyrelsen i landskapet Åland, vid besvär över beslut av centralnämnden i Mariehamn inom 14 dagar och för övrigt inom 30 dagar från den dag, då valresultatet kungjorts medelst anslag. Till besvärsskriften skall fogas det beslut av centralnämnden, över vilket besvär anföras, och, ifall anspråk på sökande av ändring väckes beträffande centralnämnds beslut rörande förberedande åtgärder för valet, jämväl centralnämndens däröver fattade beslut, i på tjänstens vägnar till riktigheten bestyrkta protokollsutdrag, samt, för i 66 § avsett fall, utredning om dagen för kungörande av resultatet av ånyo förrättat val.

Besvärssärenden, som angå val av kommuns fullmäktige och förberedelserna härför, böra handläggas såsom brådskande.

Förordnas med anledning av besvär, att nytt val skall verkställas, skall centralnämnden ofördröjligen skrida till förrättande av detsamma. Vid valet skall nyttjas då gällande vallängd. De sålunda valda fullmäktiges uppdrag fortgår till utgången av kalenderår då den kommunala valperioden första gången utlöper. De fullmäktige, som vid tidigare val förklarats valda, skola likväl kvarstå i sitt uppdrag, tills resultatet av det nya valet kungjorts genom anslag.

Särskilda stadganden.

Nedgår fullmäktiges antal så, att det understiger tre fjärdedelar av deras stadgade antal, skall fullmäktiges ordförande anmäla om förhållandet hos landskapsstyrelsen, som såframt den anser skäl därtill föreligga, förordnar om verkställande av fyllnadsval. Vid valet skall därvid användas senaste laga kraft vunna vallängd. För de vid valet utsedda fullmäktige väljas kaledes ersättare enligt enahanda grunder som vid ordinarie val av fullmäktige. Vid valet iakttagas i övrigt i tillämpliga de

lar stadgandena i denna landskapslag enligt av landskapsstyrelsen meddelade anvisningar.

Infaller i denna landskapslag för annat än i 1 § nämnt fall stadgad dag på helgdag, skall följande söckendag anses såsom den föreskrivna dagen.

Därest val av fullmäktige eller därtill hörande förberedande åtgärder av någon orsak icke kunna verkställas på tid, som stadgas i denna landskapslag, må landskapsstyrelsen på framställning av kommunens fullmäktige utsätta ny tid för verkställande av dem. Har val icke ägt rum före valperiodens slut, äro de fullmäktige och suppleanter, vilkas uppdrag under mellantiden utgått, skyldiga att kvarstå i sitt uppdrag, tills valet ägt rum.

Då förordnande om verkställande av nytt val eller fyllnadsval utfärdats eller ny tid utsatts för förrättande av val, skola stadgandena om röstning med vallängdsutdrag icke äga tillämpning.

Arvoden åt medlemmarna i centralnämnden och valnämnderna samt

övriga av valet föranledda utgifter bestridas av kommunen.

Central- och valnämnderna heva fribrevsrätt.

72 §.

Skall fullmäktigval förrättas samma år som landstingsmannava
äger kommun tillsätta endast en valnämnd för varje röstningsom-
de att förrätta vartdera valet.

Landskapsstyrelsen meddelar närmare anvisningar, huru vid
sådan valförrättning skall förfaras.

73 §.

Denna landskapslag träder omedelbart i kraft och genom den-
samma upphäves landskapslagen den 4 januari 1946 om kommunala
i landskapet Åland +(6/46) jämte däri företagna ändringar.

Därest icke av 67 § annat följer, förrättas val första gång
enligt denna landskapslag år 1960.

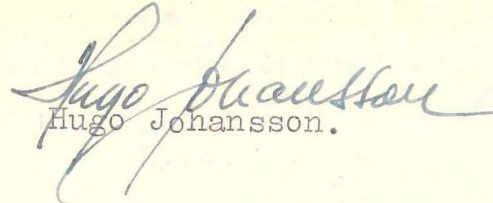
De fullmäktige och ersättare, vilkas uppdrag skulle utgå fö-
år 1961, äro skyldiga att kvarstå i sitt uppdrag, tills nyval
enligt denna landskapslag förrättats.

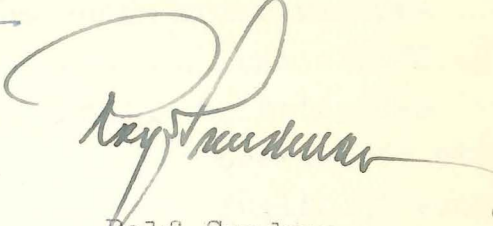
Mariehamn den 25 februari 1958.

På

landskapsstyrelsens vägnar:

Lantråd

Hugo Johansson.
Landskapssekreterare

Rolf Sundman.